

Om Parkash and others v. Joint Director of Rural Development and Panchayat, Punjab and another (M. M. Punchhi, J.)

ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਅਪ੍ਰੈਲ, 1987 ਵਿੱਚ ਸਾਲਾਨਾ ਇਮਤਿਹਾਨ ਲੈਣ ਤੋਂ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਜਨਵਰੀ, 1986 ਤੋਂ ਪੂਰਵ-ਅੰਤਿਮ ਸਾਲ ਦੇ ਇਮਤਿਹਾਨ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਅਜੇ ਸਾਲ ਨਹੀਂ ਬੀਤਿਆ ਹੈ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਸਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਹੋਮਿਓਪੈਥਿਕ ਸਿਸਟਮ ਆਫ ਮੈਡੀਸਨ, ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰ (1) ਵਿਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਤਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਵਕੀਲ ਦੇ ਇਸ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਸਿਵਲ ਜਿਸ. 1987 ਦਾ ਨੰਬਰ 997 ਵੀ ਨਿਪਟਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

(5) ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਐਸ.ਸੀ.ਕੇ

ਐਮ.ਐਮ.ਪੰਡੀ ਜੇ.

ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੰਚ-
ਯਾਤ, ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

1985 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 4417।

2 ਅਪ੍ਰੈਲ 1987

ਪੰਜਾਬ ਵਿਲੇਜ ਕਾਮਨ ਲੈਂਡਜ਼ (ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ (1961 ਦਾ XVIII)- ਧਾਰਾ 11, 21-ਏ- ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ (1908 ਦਾ V)- ਆਰਡਰ 41, ਨਿਯਮ 23 ਅਤੇ 23-ਏ- ਸਹਾਇਕ ਕਲੈਕਟਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਧਾਰਾ 11 ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ -ਅਸਿਸਟ ਟੈਂਟ ਕਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ - ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ—ਕੀ ਕੋਡ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ — ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ — ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ—ਰਿਮਾਂਡ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ—ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ—ਕੀ ਕੋਡ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਣ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ, ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ, 1908 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਪਲਾਂਟ ਜਾਂ ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਲੁਕਾਉਂਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ।

(1) 30 ਮਈ, 1986 ਨੂੰ 1986 ਦਾ CWP ਨੰਬਰ 2109 ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਨਕਾਰਾਤਮਕ. ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਕਾਰਜ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕੰਮ। ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਅਗਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬੱਸ ਲੋੜ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਨਿਆਇਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਯੋਗ ਹੈ।

(ਪਰਾ ੮)

ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦਾ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ

(1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਲੈਕਟਰ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਦੁਖੀ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਪੰਚਾਇਤ , ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸੱਠ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਹੁਕਮ, ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਰੂਪ ਅਤੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਪਾਦਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ , ਅਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਅਪੀਲ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਬਦਲ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਲਟਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ। "ਜੇ ਉਹ ਢੁਕਵਾਂ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ" ਸ਼ਬਦ ਬਹੁਤ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲੀ ਅਤੇ ਸ਼ਿਸ਼ੋਧਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਇਹ ਅਰਥ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਨੂੰ ਰਿਮਾਂਡ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਵਿਆਪਕ ਹੈ। ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ 1908 ਦੇ ਆਰਡਰ 41, ਨਿਯਮ 23, 23-ਏ ਅਤੇ 25 ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਉਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਸਨ। (ਪਰਾ ੯)।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਅਤੇ 227 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ :-

- (a) ਇਸ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੱਕ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਨੁਸੂਚੀ ਪੀ-2 ਦੇ ਰਿਮਾਂਡ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਜਾਵੇ।
- (b) 80 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਮਲਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨਿਰਣਾ ਅਧੀਨ ਹੈ।
- (c) ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਖਰਚਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਐਡਵੋਕੇਟ ਕੇ.ਐਸ.

ਜਵਾਬਦੇਹੀਆਂ ਲਈ ਗੋਵਿੰਦ ਗੋਇਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਨਿਰਣਾ

ਐਮ.ਐਮ.ਪੰਡੀ , ਜੇ.(ਮੌਖਿਕ)

(1) ਕੀ ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਅਸਲ ਪੱਖ 1 ਅਤੇ ਅਪੀਲੀ ਪੱਖ ਦੇ ਸੀਬਨਕਾਮ ਸਾਈਨਰ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਲੇਜ ਕਾਮਨ ਲੈਂਡਜ਼ (ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ) ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

Om Parkash and others v. Joint Director of Rural Development and Panchayat, Punjab and another (M. M. Panchhi, J.)

ਐਕਟ, 1961, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, 1908 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਨਿਪਟਾਉਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਾਲਾ ਸਵਾਲ ਹੈ।

(2) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪਿੰਡ ਬਡਾਲਾ ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ, ਤਹਿਸੀਲ ਖਰੜ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰੋਪੜ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਥਿਤ ਕੁਝ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਅਤੇ ਉਕਤ ਜ਼ਮੀਨ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਪਿੰਡ ਦੀ ਅਥਾਈ ਦੇਹ ਅੰਦਰ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਹੈ ਕਿ ਅਥਾਈ ਦੇਹ ਲਈ ਕੋਈ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਆਮ ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਜੁਗਲ ਕਿਸ਼ੋਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਟਾਈਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ (ਜਿਸਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਦਾ ਮਤਲਬ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪੂਰਵਜਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹੈ) ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਲਈ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ 27 ਜੁਲਾਈ 1974 ਨੂੰ ਖਰੜ ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੁਣਾਇਆ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਬਾਰਡੀ ਨੈਟ ਜੱਜ, ਰੋਪੜ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਮੁਦਈ ਜੁਗਲ ਕਿਸ਼ੋਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਹਿੱਤ ਸ਼ਾਮਲਾਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਸਮਝੇ ਜਾਂਦੇ ਜੁਗਲ ਕਿਸ਼ੋਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੇ 9 ਜਨਵਰੀ, 1986 ਨੂੰ ਰੈਗੂਲਰ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 803 ਆਫ 1977 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ। ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਝਗੜਾ ਦੋ ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀ ਤਾਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਫਿਰ ਮਾਮਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਰੋਪੜ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਰਿਮਾਂਡ 'ਤੇ ਉਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਨੇ 23 ਅਪ੍ਰੈਲ 1986 ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਬਿਆਨ ਰਾਹੀਂ ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਮਾਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਧਿਰ ਸਨ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਕੇ ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

(3) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕਲੈਕਟਰ, ਰੋਪੜ ਅੱਗੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਕਲੈਕਟਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਵਿਕਾਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ

ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਅਫਸਰ, ਰੋਪੜ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ 1949 ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੰਪ ਲਗਾਇਆ, ਇੱਠਾਂ ਖੜੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ, ਖਾਦ ਦਾ ਟੋਆ ਪੁੱਟਿਆ, ਪਸ਼ੂਆਂ ਲਈ ਖੁਰਲੀ ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਕਿੱਤਾਮੁਖੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੁਹਾਰ ਦੀ ਭੱਠੀ ਲਗਾਈ ਅਤੇ ਉਕਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਪੰਚਾਇਤ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਹਨ। ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਸੀ) ਵਿੱਚ 'ਘਰ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ 'ਤੇ ਦਬਾਅ ਪਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਜੋ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਘਰ ਵਿੱਚ ਇਕ ਵਿਹੜਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕੰਧ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ, ਅਤੇ 'ਸ਼ਾਮਲਿਤ ਦੇਹ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ 'ਤੇ ਵੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 2(ਜੀ)(1) ਵਿੱਚ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਅਥਾਈ ਦੇਹ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲਾਟ ਦੇਹ

ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4(1)(b) ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਵੀ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜੋ ਪਿੰਡ ਦੇ ਅਬਾਦੀ ਦੇਹ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂ ਬਾਹਰ ਸਥਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਕਿਸੇ ਗੈਰ-ਮਾਲਕੀਅਤ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਮਾਲਕ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ) ਸ਼ਮੀਲਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਅਜਿਹੇ ਗੈਰ-ਮਾਲਕੀਅਤ ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਕਿਸੇ ਗੈਰ-ਮਾਲਕ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4(1) (ਏ) ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਹ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਝਗੜਾ ਸਿਰਫ ਜ਼ਬਾਨੀ ਦਾਅਵਿਆਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਕੋਲ ਸ਼ਮੀਲਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਭਾਵ ਪੰਜਾਬ ਵਿਲੇਜ ਕਾਮਨ ਲੈਂਡਜ਼ (ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ) ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।) ਐਕਟ, 1953. ਪੰਚਾਇਤ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਿਰਾਂ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਆ ਗਈਆਂ।

(4) ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜ਼ਬਾਨੀ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਚਾਰ ਗਵਾਹ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ। ਪੰਚਾਇਤ ਨੇ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਹੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕੁਝ ਫੈਸਲੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਕਲੈਕਟਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਉਣ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਇਹ ਇਕੱਲੇ ਕਲੈਕਟਰ ਕੋਲ ਹੀ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਲੈਕਟਰ ਨੇ 1 ਸਤੰਬਰ, 1983 ਨੂੰ - ਆਰਡਰ ਅਨੁਸੂਚੀ P-1 ਦੁਆਰਾ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ: -

“ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੈਂ ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹਾਂ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ 1949 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਭੱਠੀ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਲੁਹਾਰਾਂ ਵਜੋਂ ਵਰਤ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੁਹਾਰ ਅਤੇ ਤਰਖਾਣ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖਾਲੀ ਪਈ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਭੱਠੇ ਆਦਿ ਦੇ ਕੰਮ ਲਈ ਵਰਤਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦਰ ਪੀੜ੍ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

Om Parkash and others v. Joint Director of Rural Development and Panchayat, Punjab and another (M. M. Punchhi, J.)

ਪੀੜ੍ਹੀ। ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।"

ਪੰਚਾਇਤ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਸੰਯੁਕਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਪੰਚਾਇਤਾਂ, ਜੋ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਨੇ 4 ਜੂਨ, 1985 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, - ਆਰਡਰ ਅਨੁਸੂਚੀ ਪੀ-2 ਦੁਆਰਾ, ਅਤੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਰਿਮਾਂਡ 'ਤੇ ਲੈ ਲਿਆ: ਇੱਕ ਲੈਣ ਲਈ ਕਲੈਕਟਰ ਕੋਲ ਵਾਪਸ। ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਠੋਸ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਾਜ਼ਾ ਫੈਸਲਾ। ਉਸਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੱਖਿਆ: -

"...ਕਲੈਕਟਰ ਦਾ ਹੁਕਮ ਗੈਰ ਬੋਲਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਤਰਖਾਣ ਅਤੇ ਲੁਹਾਰ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਖਾਲੀ ਪਈ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਲੁਹਾਰਾਂ ਦੀ ਭੱਠੀ ਆਦਿ ਲਗਾ ਕੇ ਆਪਣਾ ਨਿੱਜੀ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਨੇ ਕੋਈ ਠੋਸ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਖੇਡ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਆਦਿ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਖੇਡ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ 100 ਗਜ਼ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਹੈ। ਸਾਈਟ ਅਤੇ ਮਿਡਲ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਲਗਭਗ 300 ਗਜ਼ ਦੂਰ। ਮੈਂ ਇਹ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹਾਂ ਕਿ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਸਾਈਟ ਦੀ ਦੂਰੀ ਕਿੰਨੀ ਸਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਪਿੰਡ ਦੇ ਬੱਚੇ ਸਿਰਫ ਸਕੂਲ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਖੇਡਦੇ ਹੋਣ ਨਾ ਕਿ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਥਾਂ 'ਤੇ।"

(5) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226/227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ 11 ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਬੰਦ ਸੀ, ਨੂੰ ਕੇਸ ਨੂੰ ਰਿਮਾਂਡ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹੋ. ਆਰਡਰ 41 ਨਿਯਮ 23 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 23-ਏ ਅਤੇ 25 ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਜੋਧ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਰਿਮਾਂਡ ਦੇ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਵਿਕਲਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਰਿਮਾਂਡ ਕਰਨ ਲਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਸਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਜਾਂ ਹਾਸੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਕੁਝ ਠੋਸ ਨਿਆਂਇਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸੰਜੀਦਗੀ ਨਾਲ। ਇਹ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ; ਉਸ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਸਬੰਧਤ - ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਘਾਟ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

(6) ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਸਲ ਅਤੇ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਅਰਥ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਖੇਡ, ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਠੋਸ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਹੈ। ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਦੇ ਹੋਏ ਕੇਸ ਨੂੰ ਮੁੜ-ਮੁੜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

(7) ਮੈਂ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਸੁਣਿਆ ਹੈ। ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਸਵਾਲ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

(8) ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੀਵਾਨੀ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਕਲਪ 'ਤੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਇੱਕ ਸਥਾਪਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸ਼ੁੱਧ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਹੁਣ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈਯੋਗ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ, ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਖੋਹ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 11(1) ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਜਾਂ ਸਮਝੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ, ਸਿਰਲੇਖ ਜਾਂ ਹਿੱਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਲੈਕਟਰ ਕੋਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੇ ਜਾਣ, ਅਤੇ ਕਲੈਕਟਰ ਕੋਲ ਅਜਿਹੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਲੇਜ ਕਾਮਨ ਲੈਂਡਜ਼ (ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ) ਰੂਲਜ਼, 1964 ਦੇ ਨਿਯਮ 21-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਜ਼ਾਬਤੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਕੇਤ ਸੀ ਕਿ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਕੋਡ ਪਹਿਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ। ਦਲੀਲ, ਸਿਰਫ਼ ਬਿਆਨ ਦੇਣ 'ਤੇ, ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਜਾਂ ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬਦਲਦਾ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਸੁਝਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਤਾਂ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਖੋਹਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਅਰਥ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਹਨ ਨਾ ਕਿ

Om Parkash and others v. Joint Director of Rural Development and Panchayat, Punjab and another (M. M. Punchhi, J.)

ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕੰਮ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਵਿਰੋਧੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਜਕੜਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬੱਸ ਲੋੜ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਯੋਗ ਹੈ।

(9) ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਯਮ ਦਾ ਉਪ-ਨਿਯਮ (2) ਵੀ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਕੁਝ ਰੋਸ਼ਨੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਕਾਪੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਭੇਜਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਫਿਰ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਦਾ ਉਚਿਤ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਲੈਕਟਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਸਵੈ-ਨਿਯੰਤ੍ਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੀ ਕਿਹਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕੁਝ ਵੀ ਅਣਕਹੇ ਨਾ ਰਹੇ। ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਉਹ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਚਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ, ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ-ਉਲੇਖਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਦੁਆਰਾ ਸੇਧਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(10) ਹੁਣ, ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਲੈਕਟਰ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਦੁਖੀ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਪੰਚਾਇਤ, ਇਸ ਤੋਂ ਸੱਠ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ, ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਫਾਰਮ ਅਤੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਅਪੀਲ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਬਦਲ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਲਟਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ। "ਜੇ ਉਹ ਢੁਕਵਾਂ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ" ਸ਼ਬਦ ਬਹੁਤ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲੀ ਅਤੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਇਹ ਅਰਥ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਰਿਮਾਂਡ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਵਿਆਪਕ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਉਲਟ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਮੇਰੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਲਝਾਉਣਾ ਜਾਂ ਕਦੇ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵੀਂ ਸਮਝੇ, ਤਾਂ ਰਿਮਾਂਡ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੈਂ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕੋਲ ਕੇਸ ਨੂੰ ਮੁੜ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਕਲੈਕਟਰ ਕੋਲ ਰਿਮਾਂਡ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਆਰਡਰ 41 ਦੇ ਨਿਯਮ 23, 23-ਏ ਅਤੇ 25 ਦੇ ਸਖਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਸਨ,

(11) ਉਪਰੋਕਤ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਲਈ, ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਾਂਹ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਲੇਜ ਕਾਮਨ ਲੈਂਡਜ਼ (ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ, 1961 ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਾ ਤਾਂ ਅਸਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ।

(12) ਸਿਰਫ਼ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕੋਲ ਕੇਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਰਿਮਾਂਡ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ, ਇਸ ਦਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਆਰਡਰ Annexure P-2 ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਲੈਕਟਰ

ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਹਿੱਸੇ ਉੱਪਰ ਕੱਢੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਅਜੀਬ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਾਧਾਰਨ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੀ ਗਲਤੀ ਲੱਭਦੇ ਹੋਏ, ਖੁਦ ਹੀ ਜਨਰਲਾਈਜ਼ਿੰਗ ਦੀ ਉਹੀ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ। ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੇ ਤਰਖਾਣ ਅਤੇ ਲੁਹਾਰ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਾਈਟਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਆਮ ਬਣਾਇਆ ਅਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਖੇਡਣ ਲਈ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ 'ਤੇ ਠੀਕ ਕਰਨ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਗਲਤੀ ਹੈ। ਸਬੂਤ ਬਹੁਤ ਹਨ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਚਾਇਤ ਨੇ ਕੋਈ ਠੋਸ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਕਿ ਰਿਮਾਂਡ ਲਈ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦਾ। ਸਿਰਫ ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਦੋਹਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਰਿਮਾਂਡ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸੰਜੀਦਗੀ ਨਾਲ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਨਿਰਪੱਖ ਅਥਾਰਟੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਭਾਰੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ, ਉਸ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਭੁੱਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਅਸਲ ਕਾਰਨ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਹੈ। ਹੇਠਲੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਉੱਚ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੇ ਕੋਈ ਤਰਕ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਕੇਸ ਨੂੰ ਕੁਲੈਕਟਰ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਭੇਜਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇੱਕ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਕਾਰਨ ਦੀ ਮੁੜ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਬਦਲਦੇ ਜਾਂ ਉਲਟਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਤਰਕ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਦ

ਮੰਗੋ ਪੱਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਡੀ.ਵੀ. ਸਹਿਗਲ, ਜੇ.)

ਮਾਮਲਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਦੀ ਬਜਾਏ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਜ਼ਿਠਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਇਸ ਸੀਮਤ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ- ਜਿੰਨੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(13) ਅੰਤਮ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸੀਮਤ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਫਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਰਾਹੀਂ 28 ਅਪ੍ਰੈਲ 1987 ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਉਡਰ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਕੋਈ ਖਰਚਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ

ਐਸ.ਸੀ.ਕੇ

ਡੀਵੀ ਸਹਿਗਲ ਜੇ.

ਮੰਗਲ ਪੱਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

ਬਨਾਮ

ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਜਵਾਬਦੇਹ।

1964 ਦੇ ਆਰਡਰ ਨੰਬਰ 57 ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ।

17 ਅਪ੍ਰੈਲ 1987

ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ (V of 1908)- ਧਾਰਾ 96(3), 104, 115, ਆਰਡਰ 23, ਨਿਯਮ 3, ਆਰਡਰ 43 ਨਿਯਮ 1-ਏ.ਕੋਮ* ਵਾਅਦੇ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਡਿਕਰੀ- ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਅਜਿਹਾ ਫਰਮਾਨ—ਅਜਿਹੀ ਅਪੀਲ—ਕੀ ਧਾਰਾ 96(3) ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਮਰੱਥ ਹੈ— ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ—• ਕੀ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਸਮਰੱਥ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 96(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਸਮਝੌਤਾ ਦਰਜ ਕਰਨ ਅਤੇ ਡਿਕਰੀ ਪਾਸ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਪੀਲ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਧਾਰਾ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕੋਡ ਦੇ 96. ਆਰਡਰ 43 ਦਾ ਨਿਯਮ 1-ਏ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮਝੌਤਾ ਦੁਬਾਰਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤਾ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।, ਜਾਂ ਰਿਕਾਰਡ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਹੈ